

[Ministeren for udenrigsøkonomi.]

om den radioaktive virkning af atomsprængningerne, er én ting sikker, og det er, at atom- og brintbomber brugt som militært våben vil have en ødelæggende virkning af en rækkevidde, som vi knap nok er i stand til at gøre os en forestilling om. Dette er en kendsgerning, som alle er klar over, også stormagterne, og alle ved vi, at der efter en atomkrig næppe vil kunne tales om en sejrherre i gængs forstand. Når vi derfor taler om atom- og brintbomber og forsøg dermed, bør vi ikke glemme at tage i betragtning, at netop eksistensen af sådanne bomber virker afskrækkende for en eventuel angriber og således — paradoksalt nok — kan virke fredsbevarende.

Denne betragtning bør imidlertid ikke være — og er heller ikke — grundlaget for vore bestrebelse på længere sigt. I arbejdet for nedrustning inden for FN må det være en af hovedopgaverne at søge at nå frem til en positiv løsning på problemet og at befri menneskeheden for frygten for atom- og brintbomber ved at inddrage disse atom- og brintbomber i en almindelig nedrustningsplan. Spørgsmålet om forbud mod forsøg med atom- og brintbomber har ofte været diskuteret både i og uden for FN. At tale om forbud uden kontrol er imidlertid urealistisk i spørgsmål af denne rækkevidde, hvor nationerne føler, at deres eksistens og sikkerhed står på spil.

Det er den danske regerings opfattelse, at målet må være, at forsøgene med brintbomber og med atombomber bringes til ophør. Risikoen ved det ukontrollerede radioaktive nedfald bør under alle omstændigheder elimineres, så vidt som det er gørligt. Men vi forstår vel — og det fremgår også af det, jeg allerede har sagt — at der er store politiske problemer involveret i denne sag. En standsning af forsøgene vil bedst kunne gennemføres som et led i eller som et første skridt henimod en omfattende nedrustningsaftale.

I øjeblikket finder der meget vigtige forhandlinger sted i FN's underudvalg for nedrustningsspørgsmål i London. I disse forhandlinger, der vedrører alle områder inden for nedrustningsspørgsmålet, deltager repræsentanter fra USA, fra Sovjetunionen, fra England og Frankrig samt fra Canada. Det ville ikke være rimeligt i dette øjeblik,

da parterne står midt i en forhandling, at forsøge sig med profetier om, hvad der kan komme ud af disse drøftelser. Det er store spørgsmål, det drejer sig om, men de meddelelser, der foreligger på indeværende tidspunkt, giver anledning til at håbe, at stormagterne er ved at nå frem til realistisk betonedede forhandlinger.

Et konstruktivt bidrag til et første skridt til en løsning af spørgsmålet om forsøg med atom- og brintbomber er ydet af Norge i det forslag, som Norge sammen med Japan og Canada har fremsat i FN om, at alle forsøg med atom- og brintbomber forud skal anmeldes til et FN-organ. Om de stedfindende forhandlinger i London giver mulighed for en gennemførelse af dette forslag eller måske mulighed for gennemførelse af endnu mere vidtgående forslag, kan vi ikke vide i dag. Men fra dansk side vil vi beredvilligt medvirke til gennemførelsen af enhver rimelig foranstaltning som led i en international kontrolordning, som stormagterne kan nå til enighed om.

**Udvalgets ordfører (Heising):** Jeg skal ikke indlade mig på en lang diskussion om de problemer, som bl. a. det ærede medlem hr. Aksel Larsen har rejst; men for tydeligheds skyld skal jeg vedrøre et enkelt punkt, som har været fremme under udvalgsarbejdet, fremsætte nogle supplerende bemærkninger. Det drejer sig om strontium 90-problemet. Dette spørgsmål er blevet meget indgående behandlet i udvalget i samtaler med sundhedsstyrelsens repræsentanter. Det er heraf klart fremgået, at det er et meget vigtigt problem, som følges nøje, og for hvis udforskning der netop er lagt et omfattende undersøgelsesprogram; et sådant forskningsarbejde må ifølge sin natur være langsigtet, fordi de eventuelle virkninger af strontium 90 jo først i løbet af en årrække vil kunne spores. Udvalget er ganske klar over, at vi her står ved et vigtigt problem, om hvilket vor viden dog er ufuldstændig og mangelfuld; det afspejler sig jo også i forskernes forskellige opfattelser. Der indgår i dette problem en række momenter, som man endnu ikke helt kan bedømme. For blot at nævne et enkelt af dem har sundhedsstyrelsens repræsentanter givet udtryk for, at man bl. a. må tage hensyn til, i hvilken grad stoffet kalk indgår i